

Riktlinjer

Diarienummer
NV2019-067

Riktlinjer för hållbar vattenförbrukning

*Antagen av Förbundsstyrelsen 2019-09-11
Norrvatten*

Dessa riktlinjer är framtagna för att tydliggöra vad som gäller för Norrvattens medlemskommuner gällande långsiktigt hållbar vattenförbrukning samt vid restriktioner i användning av dricksvatten under perioder av risk för vattenbrist eller leveransstörningar.

När samtliga medlemskommuner, genom behörig instans, fattat beslut om riktlinjerna gäller de generellt för Norrvattens verksamhetsområde.

Innehållsförteckning

1. Bakgrund	4
2. Alltid - Riktlinjer för hållbar vattenförbrukning	4
3. Riktlinjer vid vädjan om minskad vattenförbrukning	5
4. Riktlinjer vid bevattningsförbud	6
5. Beslutsgång och lagrum	7

1. Bakgrund

Kommunalförbundet Norrvatten producerar dricksvatten till 14 medlemskommuner med drygt 600 000 invånare i norra Stockholmsregionen. I regionen finns ett stort antal funktioner och verksamheter som förutsätter en säker dricksvattenleverans. Några exempel är Karolinska universitetssjukhuset, Danderyds sjukhus och Arlanda flygplats.

Norrvatten har en god tillgång till råvatten genom Mälaren och gällande vattendom för Görvålverket där dricksvattnet produceras. Norrvattens dricksvattenproduktion har legat på en relativt stabil nivå sedan 1970-talet trots att antalet invånare fördubblats under denna period, delvis beroende på ny vattensnål teknik. Tillväxten i medlemskommunerna är och har varit hög, vilket de senaste åren gjort att vattenförbrukningen nu stiger.

De mest kritiska perioderna för Norrvattens produktion, då vattenförbrukningen är som störst, infaller under varma försommardagar i maj och juni då såväl allmänhet som kommuner bedriver vattenförbrukande aktiviteter som bevattning och underhållsarbeten. Åtgärder för att minska vattenförbrukningen under dessa perioder kan därför behövas.

Att producera dricksvatten är en energikrävande process. I linje med de globala hållbarhetsmålen behöver Norrvatten och medlemskommunerna verka för en hållbar vattenförbrukning. Det är ett långsiktigt arbete som syftar till att värna dricksvatten och använda det smart.

Norrvattens medlemskommuner delar in vattenbesparande åtgärder i tre nivåer:

Alltid – löpande åtgärder och kommunikationsinsatser som syftar till en hållbar vattenförbrukning året om.

Vädjan om minskad vattenförbrukning – vid ansträngt produktionsläge.

Bevattningsförbud – vid akut produktionsläge.

2. Alltid - Riktlinjer för hållbar vattenförbrukning

Det ska vara en självklarhet att inte slösa på vatten i onödan. Även när det inte råder störningar eller vattenbrist är det viktigt att använda dricksvattnet smart. För att långsiktigt minska onödig användning av vatten behövs insatser som leder till beteendeförändringar hos vattenkonsumenterna.

Allmänheten rekommenderas att:

- Duscha istället för att bada.
- Ta korta duschar istället för långa. Stäng av vattnet i duschen när du tvålar in dig.

- Stäng av vattnet när du borstar tänderna.
- Ställ en fylld tillbringare i kylen så slipper du låta kranen rinna för att vattnet ska bli kallt.
- Kör fulla disk- och tvättmaskiner.

Så får du en fin trädgård och sparar på vattnet samtidigt:

- Om något i trädgården behöver vattnas: vattna tidig morgon, på kvällen eller nattetid och undvik att vattna när det är som varmast. Vattna med vattenkanna eller vattenslang som du håller i handen.
- Placera krukor med känsliga växter på skuggiga platser under soliga dagar.
- Spara regnvattnet från stuprör i tunna och använd det för vattning.
- Använd täckodling. Det hjälper till att minska markens vattenavdunstning.
- Lägg inte nya gräsmattor och plantera inte nya häckar under sommartid. Gör det hellre på hösten, det vill säga i september och framåt.

Kommunens (eller VA-huvudmannens) ansvar:

- Informera allmänhet, verksamheter, näringsliv och föreningar.
- Uppmana bygg- och underhållsentreprenörer att undvika vattenkrävande aktiviteter under perioden maj/juni och att de så långt som möjligt använder tekniskt vatten istället för dricksvatten.
- Kommunen undviker i så hög grad som möjligt att plantera i maj/juni, samt väljer tåliga växter.
- Nödvändig bevattning sker tidig morgon, kvälls- eller nattetid.
- Undersök alternativ till bevattning med dricksvatten, till exempel sjövatten.
- För en dialog med storförbrukare om hur de kan minska sin vattenförbrukning.

3. Riktlinjer vid vädjan om minskad vattenförbrukning

Norrvatten kan vid behov gå ut med en vädjan till allmänheten om att spara vatten. Norrvatten kommunicerar vädjan till kommunerna via Crisis Commander. En vädjan om minskad vattenförbrukning gäller alla som har kommunalt vatten och använder dricksvatten för bevattning. Bevattning med tekniskt vatten/alternativt vatten omfattas inte av detta.

Allmänheten, näringsliv och föreningar bör:

- Undvika bevattning med vattenslang och vattenspridare. Vattna hellre med vattenkanna och vattna tidig morgon, kvälls- eller nattetid då vattnet inte dunstar.
- Undvika vattenkrävande aktiviteter som att fylla pooler och högtrycksspolning.
- Undvika att tvätta bilen. Tvätt i tvätthall som återanvänder vatten är dock ok.

För kommunen (eller VA-huvudmannen) gäller:

- Informera allmänhet, verksamheter, näringsliv och föreningar.
- Undvik att plantera.

- Undvik bevattning med vattenslang och vattenspridare.
- Undvik bevattning av gräsmattor, idrottsytor och planteringar.
- Tvätta inte bilar i bilpooler eller kommunens egen bilflotta. Tvätt i tvätthall som återanvänder vatten är dock ok.
- Undvik spolning i den egna driften eller betydande vattenuttag.
- Ha en dialog med storförbrukare om möjliga besparingar.

4. Riktlinjer vid bevattningsförbud

Norrvatten beslutar om att kommunicera bevattningsförbud till medlemskommunerna om det föreligger risk för vattenbrist med leveransstörningar som följd. Ett bevattningsförbud gäller alla som har kommunalt vatten och använder dricksvatten för bevattning.

Bevattningsförbudet gäller även för kommuner, näringsliv och föreningar. Bevattning med tekniskt vatten/alternativt vatten omfattas inte av detta.

För allmänheten, näringsliv och föreningar gäller:

- Förbud att använda vattenslang, vattenspridare och bevattningssprinkler (sprinklersystem för brandsläckning/brandskydd får givetvis användas vid behov). Vattna med vattenkanna vid behov och vattna tidig morgon eller kvälls- och nattetid då vattnet inte dunstar.
- Förbud att utföra vattenkrävande aktiviteter som högtrycksspolning. Ingen spolning av till exempel bil, fasad, eller tak. Tvätt av bil i tvätthall som återanvänder vatten är dock ok.
- Förbud att fylla privat pool, uppblåsbara barnpooler, hemmaspa eller bubbelpool.

Kommunens (eller VA-huvudmannens) ansvar:

- Informera allmänhet, verksamheter, näringsliv och föreningar.
- Förbud att använda vattenslang, vattenspridare och bevattningssprinkler (sprinklersystem för brandsläckning/brandskydd får givetvis användas vid behov).
- Förbud att bevattna av gräsmattor, idrottsytor, planteringar.
- Tvätta inte bilar i bilpooler eller kommunens egen bilflotta. Tvätt i tvätthall som återanvänder vatten är dock ok.
- Undvik betydande vattenuttag i den egna driften.
- Dialog med storförbrukare om möjliga besparingar.

Norrvatten kommunicerar beslut om bevattningsförbud till kommunerna via Crisis Commander. Det formella beslutet om bevattningsförbud fattas av behörigt organ i kommunen.

5. Beslutsgång och lagrum

Norrvatten följer löpande produktionsläget vid Görvålverket och väderleksprognoser och gör bedömningar om nödvändiga åtgärder utifrån rådande situation. I följande lägen går Norrvatten ut med en rekommendation om en vädjan respektive bevattningsförbud:

1. Vädjan om att minska förbrukning

Ansträngt produktionsläge. Väderprognosen indikerar fortsatt varmt och torrt, d.v.s. förbrukningen väntas fortsätta på hög nivå.

2. Bevattningsförbud

Akut produktionsläge. Väderprognosen indikerar fortsatt varmt och torrt, d.v.s. förbrukningen väntas fortsätta på hög nivå.

På delegation av förbundsstyrelsen fattar Norrvattens VD beslut utifrån rådande produktionsläge om att kommunicera Vädjan respektive Bevattningsförbud. Vid bevattningsförbud fattar varje medlemskommun sedan beslut om att införa bevattningsförbudet i kommunen. Varje kommun avgör vem i kommunen som fattar ett sådant beslut, men det är viktigt att beslutet kan fattas omgående. När Norrvatten meddelar att det är nödvändigt att införa bevattningsförbud förväntas alla medlemskommuner att ställa sig bakom Norrvattens beslut.

Medlemskommunerna (VA-huvudmannen) har rätt att fatta beslut om bevattningsförbud då dricksvatten är till för normal användning. Dricksvatten är främst till för mat, dryck och hygien. Det finns inget stöd för reducerad brukningsavgift på grund av bevattningsförbud.

Medlemskommunerna kan fatta beslut om dispens från bevattningsförbudet för speciella användningsområden eller verksamheter.

Kommunen kan även förtydliga fastighetsägarens ansvar i ABVA och därigenom till exempel inskränka rätten till vattenuttag, särskilt för annat ändamål än normal hushållsanvändning. Rättigheter och skyldigheter enligt ABVA gäller endast inom verksamhetsområdet.